

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Зам'ятіна Є.Ж., здобувач вищої освіти
Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Високий динамізм сучасних економічних умов функціонування суб'єктів господарювання, швидкі зміни виробничих, інформаційних і комунікаційних технологій, високі темпи інноваційних процесів, прискорене насичення конкурентного середовища тощо вимагають від суб'єктів господарювання більшої гнучкості й адаптивності до мінливих умов, а також наявності стратегічного мислення для встановлення динамічної рівноваги із зовнішнім середовищем за рахунок здатності прогнозувати результати діяльності і наслідки власних дій у довгостроковій перспективі, тобто формування на підприємстві ефективної системи стратегічного менеджменту.

У ході реалізації господарської і комерційної діяльності підприємства стратегічного менеджменту необхідна інформаційна підтримка для забезпечення ефективної реалізації стратегічних проектів та ініціатив, які спрямовані на підвищення вартості бізнесу. В цьому випадку можуть бути використані різні інформаційні платформи, системи і моделі, однак не всі з них можуть бути швидко і безперешкодно інтегровані до інформаційної системи підприємства, зокрема, з обліково-аналітичною підсистемою, та не завжди виступають дієвим і ефективним засобом для планування і прогнозування своїх стратегічних дій [1].

Для забезпечення реалізації своїх функцій система стратегічного менеджменту використовує широкий методологічний інструментарій, у складі якого значну роль грає стратегічний управлінський облік.

Основною метою стратегічного управлінського обліку є достатнє та своєчасне забезпечення всіх рівнів управління плановою фактичною і прогнозною інформацією з метою прийняття виважених управлінських рішень за допомогою її оперативного та деталізованого збору, систематизації й аналізу.

Отже, в рамках системи стратегічного обліку формується облікова інформація, яка використовується менеджментом для прийняття стратегічних управлінських рішень. Ця інформація повинна описувати окремі складові стратегічних позицій або бути базою для визначення стратегічно важливих показників. Крім того, облікова інформація повинна бути постійною основою для аналізу показників, які мають стратегічний характер, та мати властивості надійності та релевантності.

Відтак, необхідність цілеспрямованого формування великого масиву даних бухгалтерського обліку, відповідного стратегічного рівня прийняття рішень, неминуче вимагатиме виходу за межі стандартних форм обліку і звітності. На даному етапі виникла необхідність створення такої системи обліку, яка б сприяла розробленню релевантної інформації та поданні її для прийняття стратегічних рішень. Ключовим моментом тут є послідовність та систематичне викладення стратегічної інформації. Крім того, важливим завданням є концентрація уваги на потребах користувачів. Це підтверджує необхідність розробки нових підходів до удосконалення облікової системи з метою формування стратегічно орієнтованого інформаційного продукту у вигляді стратегічної звітності.

Таким чином, характерною особливістю стратегічного управлінського обліку є існування систематичної інформаційної підтримки при прийнятті стратегічних рішень.

Отже, для забезпечення функціонування стратегічного управлінського обліку традиційний управлінський облік

необхідно розширювати за рахунок збільшення обсягів охоплення та кращої інтеграції облікової інформації на всіх рівнях прийняття управлінських рішень.

Основним інформаційним продуктом системи стратегічного управлінського обліку, необхідним для прийняття різних видів стратегічних управлінських рішень, виступає стратегічна звітність, при формуванні якої використовується як облікова інформація, так й інформація, що отримується з інших інформаційних систем (маркетингової, логістичної тощо), а також з системи бухгалтерського обліку.

Під стратегічною звітністю розуміють спеціально сформовані бухгалтерські звіти на основі застосування різноманітного облікового інструментарію, які дозволяють формувати показники, що виступають інформаційною основою для прийняття рішень щодо здійснення вибору із наявних стратегічних альтернатив, подальшої реалізації та контролю обраної стратегії підприємства. Стратегічну звітність слід розглядати як систему взаємопов'язаних показників, необхідних як для розробки нових стратегій, так і ефективного управління наявних стратегій підприємства. Порядок її формування та змістовне наповнення її показників може регламентуватись внутрішньою обліковою політикою підприємства.

Система стратегічної звітності на сьогодні є одним із найбільш перспективних інструментів інформаційної підтримки системи стратегічного управління підприємства. Необхідність її практичного застосування обґрунтовується наявністю значної кількості теоретично-методологічних розробок в цій сфері та можливістю її безперешкодного впровадження до сучасних облікових інформаційно-комп'ютерних систем як надбудови до традиційної системи бухгалтерського обліку й економічного аналізу.

Побудова системи стратегічної звітності на підприємстві дозволяє забезпечити виконання таких завдань:

– створення регулярної інформаційної підтримки прийняття дієвих і ефективних стратегічних управлінських рішень на основі облікової інформації стратегічного характеру;

– надання інформації стратегічному менеджменту за нетиповими запитами в необхідних розрізах (за всім підприємством, за стратегічними бізнес-одинацями, за стратегічними сегментами діяльності);

– формування інформаційної основи для проведення економічного аналізу стратегічної звітності та для здійснення стратегічного контролю і стратегічного аудиту;

– формування облікових моделей стратегічного розвитку підприємства;

– оцінка ефективності системи стратегічного менеджменту підприємства [1].

Протягом багатьох років існування в світі управління концепції стратегічного управлінського обліку так і не сформувався єдина методологічна платформа для розвитку управлінського обліку.

Сьогодні одним із найбільш перспективних напрямків подальшого розвитку системи стратегічної звітності на підприємствах є використання концепції бухгалтерського інжинірингу, що дозволяє на основі бухгалтерського балансу моделювати нові види стратегічних звітів залежно від потреб користувачів і методологічних можливостей впроваджені на підприємстві системи стратегічного обліку.

Таким чином, стратегічний управлінський облік поступово займає важливе місце у вітчизняній практиці управління. Викладений матеріал дозволяє переосмислити його традиційні концепції, завдання і функції.

Перелік посилань:

1. Корягін М. В., Куцик П. О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2016. 276 с.